

Δυο ενδιαφέρουσες απόψεις για το θέμα της ΑΟΖ

Πράγματα που γίνονται και δεν λέγονται (Του Άγγελου Συρίγου)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 26.11.2017

Υπάρχουν ορισμένα πράγματα που γίνονται και δεν λέγονται και άλλα που λέγονται και δεν γίνονται», έλεγε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ο ίδιος, μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, επαναστρατιωτικοποίησε και εξόπλισε τα ανατολικά νησιά του Αιγαίου. Όλα έγιναν χωρίς τυμπανοκρουσίες και φιέστες. Το ζητούμενο ήταν να προστατευθούν τα νησιά σε περίπτωση τουρκικής επιθέσεως.

Αυτή η σοφή τακτική δεν ακολουθήθηκε το 1995. Δύο υπουργεία ανακοίνωσαν την πρόθεσή τους να δημιουργήσουν υποδομές για διαβίωση σε κάποιες ακατοίκητες νησίδες. Ακολούθησαν περιοδείες επισήμων και εγκατάσταση των πρώτων ενδιαφερομένων σε τέσσερα νησάκια ενώπιον των τηλεοπτικών φακών. Δύο μήνες μετά είχαμε την κρίση στα Ιμια. Εκτοτε αμφισβητείται η ελληνική κυριαρχία σε έναν απροσδιόριστο αριθμό νησίδων από την Τουρκία.

Τις τελευταίες ημέρες ακούσθηκαν διάφορα για οριοθετήσεις με αφορμή την τριμερή συνάντηση Ελλάδος, Κύπρου και Αιγύπτου στη Λευκωσία. Ήδη από το 2008 η Τουρκία άρχισε να διεκδικεί θαλάσσιες περιοχές δικαιοδοσίας της Ελλάδος και της Κύπρου. Τον Απρίλιο του 2012 η Αγκυρα δημοσίευσε χάρτες διεκδικώντας τμήματα της υφαλοκρηπίδας της Ρόδου, της Καρπάθου, όλη την υφαλοκρηπίδα του Καστελλόριζου αλλά και την κυπριακή ΑΟΖ δυτικά του νησιού. Η Ελλάδα όλα αυτά τα χρόνια αντιδρά με διπλωματικές διακοινώσεις και με παρουσία πολεμικών πλοίων στην περιοχή. Η Αθήνα όμως δεν έχει ανακοινώσει ποτέ επισήμως πού αρχίζει και πού τελειώνει η ελληνική υφαλοκρηπίδα στην ανατολική Μεσόγειο. Λένε κάποιοι ότι η λύση θα ήταν μία

οριοθέτηση με την Αίγυπτο (που αποδεικνύεται σύνθετη) ή με την Κύπρο. Εάν μας ενδιαφέρουν οι εντυπώσεις, πράγματι μπορούμε να προχωρήσουμε σε επίσημη οριοθέτηση με την Κύπρο. Εάν μας ενδιαφέρει η ουσία –δηλαδή να δηλώσουμε διεθνώς τα ακριβή όρια της υφαλοκρηπίδας μας στην περιοχή–, καλυπτόμαστε πλήρως από την κατάθεση των σχετικών συντεταγμένων στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΗΕ. Επιπλέον, εάν καταθέσει και η Κύπρος τις δικές της συντεταγμένες για την κυπριακή ΑΟΖ, που θα συμπίπτουν με τις ελληνικές, θα έχουμε έμμεση πλην σαφέστατη οριοθέτηση μεταξύ των δύο κρατών. Αυτό δεν πρόκειται να αποτρέψει την τουρκική επιθετικότητα. Θα καταστήσει, όμως, γνωστό σε ξένες εταιρείες που δουλεύουν για λογαριασμό της τουρκικής κυβερνήσεως ότι στις συγκεκριμένες περιοχές πρέπει να παίρνουν άδεια από την Ελλάδα.

Αντίστοιχα παραδείγματα για πράγματα που μπορούν να γίνουν χωρίς να τα φωνάζουμε υπάρχουν πολλά. Στο Αιγαίο μιλάμε αποκλειστικώς για το θέμα της επεκτάσεως των ελληνικών χωρικών υδάτων. Υπάρχουν όμως και άλλες θαλάσσιες ζώνες. Επί παραδείγματι, από τον Δεκέμβριο του 1992 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτρέψει τα κράτη-μέλη να δημιουργήσουν εθνικές ζώνες αλιείας 12 μιλίων.

Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει τις τελευταίες ημέρες με το θέμα της εφαρμογής της σαρία στη Θράκη. Το ζητούμενο εκεί είναι η ισότητα ανδρών και γυναικών και η προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών που, προφανέστατα, καταπατούνται από τον Ιερό Ισλαμικό Νόμο.

Μπορούμε να καταργήσουμε τη σαρία πομπωδώς και να έλθουμε σε αντίθεση με μεγάλο τμήμα της μουσουλμανικής μειονότητας, που θεωρεί ότι είναι βασικό μειονοτικό δικαίωμα. Εναλλακτικώς μπορούμε να την καταστήσουμε ένα ένδυμα αδειανό, όπως επιχειρείται με τη νομοθετική ρύθμιση που ανακοινώθηκε. Η σαρία θα εφαρμόζεται μόνον εάν και οι δύο διάδικοι το επιθυμούν. Στην πράξη ελάχιστοι στο μέλλον θα προσφεύγουν στον μουφτή ως ιεροδικαστή. Ας επικεντρωθούμε στην ουσία.

* Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Η Μεγάλη Χίμαιρα: Οι συντεταγμένες και το Δίκαιο της Θάλασσας (Του Χρήστου Ροζάκη)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 03.12.2017

Όταν εκφέρεται στον δημόσιο λόγο μια άποψη, αυτή κινδυνεύει να γίνει πέτρωμα για την κοινή γνώμη και να νομιμοποιηθεί, εάν δεν εναντιωθεί κανείς σε αυτήν με επιχειρήματα. Αυτό το αξίωμα με αναγκάζει να γράψω αυτή την απάντηση στον αξιοσέβαστο συνάδελφο κ. Αγγελο Συρίγο, που στο φύλλο της κυριακάτικης «Καθημερινής» της 26ης Νοεμβρίου, δημοσίευσε άρθρο με τον τίτλο «Πράγματα που γίνονται και δεν λέγονται».

Στο άρθρο αυτό, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται και η άποψη ότι η Ελλάδα θα πρέπει να προχωρήσει σε κατάθεση, στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, συντεταγμένων θαλασσιών ζωνών (υφαλοκρηπίδα, Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη [ΑΟΖ]), που σε συνδυασμό με αντίστοιχες ενέργειες της Κύπρου θα προσέφεραν, επιτέλους, στην Ελλάδα την πολυπόθητη οριοθέτηση των ζωνών αυτών στην Ανατολική Μεσόγειο. Εστω εμμέσως, έστω *de facto*.

Η άποψη αυτή ενέχει τεράστιους κινδύνους και φέρνει τη χώρα μας σε αμυντική θέση και σε θέση παραβάτη του Διεθνούς Δικαίου. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (η λεγόμενη Σύμβαση του Montego Bay, του 1982), την οποία η Ελλάδα έχει επικυρώσει και που η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να σέβεται, ως εθιμικό δίκαιο, ως προς τις ουσιαστικές διατάξεις της, απεχθάνεται μονομερείς ενέργειες σε περιπτώσεις θαλάσσιας στενότητας. Στις περιπτώσεις που το πλάτος των θαλάσσιων περιοχών είναι μικρότερο των 400 ν. μιλίων (δηλ. το διπλάσιο από το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο επέκτασης της υφαλοκρηπίδας ή της ΑΟΖ, που κάθε παράκτιο κράτος δικαιούται να διεκδικεί), τότε η οριοθέτηση των ζωνών αυτών πρέπει να γίνεται με συμφωνία των ενδιαφερομένων μερών. Αυτό ορίζουν τα άρθρα 83 (Οριοθέτηση της ηπειρωτικής

υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών των οποίων οι ακτές είναι παρακείμενες ή αντικείμενες) και 74 (Οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης μεταξύ κρατών των οποίων οι ακτές είναι παρακείμενες ή αντικείμενες). Τα άρθρα αυτά τονίζουν ότι η οριοθέτηση θα πρέπει να γίνεται με βάση το Διεθνές Δίκαιο και να καταλήγει σε ένα δίκαιο αποτέλεσμα. Επειδή οι διατάξεις αυτές μεταβάλλουν το Διεθνές Δίκαιο, κατά το μέτρο που αυτό είχε διαμορφωθεί από τη Σύμβαση της Γενεύης για την υφαλοκρηπίδα (1958) και η οποία προέβλεπε οριοθέτηση με βάση τη μέση γραμμή/γραμμή ίσης απόστασης, το Διεθνές Δίκαιο βρίσκεται στα χέρια και στη σοφία του Διεθνούς Δικαστηρίου, το οποίο με την πλούσια νομολογία του, έχει πια προσδιορίσει ποιο είναι το δίκαιο και τι είναι δίκαιο αποτέλεσμα. Πάντως, όπως το ίδιο το Δικαστήριο έχει αποφανθεί, κάθε περίπτωση οριοθέτησης είναι μοναδική και δεν ισχύουν κανόνες γενικοί που να την προκαθορίζουν.

Με βάση τα παραπάνω λεχθέντα, είναι σαφές ότι η Ελλάδα, αν προχωρήσει σε οριοθέτηση μονομερώς, αγνοώντας την Τουρκία, η οποία έχει κι αυτή δικαιώματα στην Ανατολική Μεσόγειο, λόγω του μήκους των ακτών της –που είναι ένα από τα νομολογιακά κριτήρια του Διεθνούς Δικαστηρίου, κι ίσως το σοβαρότερο– θα βρίσκεται σε θέση παραβάτη του Διεθνούς Δικαίου. Πρόκειται για ένα από τα σοβαρότερα επιχειρήματα, ίσως το μοναδικό, που επικαλούμαστε εις βάρος της Τουρκίας, η οποία δείχνει να το αγνοεί.

Η λύση, συνεπώς, δεν είναι οι συντεταγμένες, ή η έμμεση οριοθέτηση. Η λύση είναι αυτή που παραδοσιακά έχουν ακολουθήσει οι μεταδικτατορικές κυβερνήσεις: είναι η συνέχιση των διερευνητικών επαφών, που προετοιμάζουν το έδαφος για τις επίσημες διαπραγματεύσεις με την Τουρκία στο θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου. Παρά το γεγονός ότι με την ευθύνη της Τουρκίας αυτές έχουν σήμερα διακοπεί, οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης πρέπει να κατατείνουν στη γρήγορη επανάληψή τους, ώστε σύντομα να τερματιστούν, για να περάσουμε στις επίσημες

διαπραγματεύσεις. Εξάλλου, η Τουρκία έχει δηλώσει ότι επιθυμεί την άμεση επανάληψή τους, πράγμα που χρειάζεται έμπρακτη επιβεβαίωση. Είναι ευκαιρία, τώρα, με το ταξίδι του κ. Ερντογάν στην Αθήνα, να επαναβεβαιωθεί η ετοιμότητα των δύο κρατών στις διερευνητικές συνομιλίες και να καθιερωθεί ένα χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους.

Αλλιώς, αν ακολουθηθεί το σχέδιο του κ. Συρίγου μπαίνουμε σε περιπέτειες: η Τουρκία δεν θα διστάσει να αμφισβητήσει τις συντεταγμένες, με κάθε τρόπο –και γνωρίζουμε ποιος είναι αυτός– φέρνοντας τις Ενοπλες Δυνάμεις μας στη δυσχερή θέση να επιχειρήσουν να προστατεύσουν τις θαλάσσιες περιοχές οι οποίες θα έχουν οριοθετηθεί, με το ενδεχόμενο μιας ένοπλης ρήξης, που κανένας δεν επιθυμεί.

Καλύτερα, λοιπόν, να έχουμε υπομονή για να αποδώσουν αποτελέσματα οι πολύχρονες προσπάθειες των διερευνητικών επαφών –που εξ όσων γνωρίζω έχουν αποδώσει καρπούς– παρά η άγονη περιπέτεια μιας πρόσκαιρης νίκης, με αβέβαιη έκβαση.

* Ο κ. Χρήστος Ροζάκης είναι ομότιμος καθηγητής Διεθνούς Δικαίου του ΕΚΠΑ.

Politico: Γιατί ο Κιμ Γιονγκ Ουν δεν φοβάται τον Ντόναλντ Τραμπ

Οι περισσότεροι Αμερικανοί πιστεύουν ότι η Β. Κορέα είναι ένα τρελό μέρος, του οποίου ηγείται ένας τρελός άνδρας αποφασισμένος για παγκόσμια καταστροφή. Αυτή η άποψη είναι σχεδόν εντελώς λανθασμένη αναφέρει το δημοσίευμα του Politico, το οποίο μάλιστα εξηγεί για ποιο λόγο η απόκριση των ΗΠΑ στις

ενέργειες της «πυρηνικής» Βόρειας Κορέας δεν είναι ικανοποιητική.

Αρχικά το δημοσίευμα υπογραμμίζει ότι ο Κιμ Γιονγκ Ουν, όχι μόνο δεν είναι τρελός, αλλά είναι μεθοδικός και αρκετά προσεκτικός στην προώθηση των πυρηνικών και πυραυλικών προγραμμάτων του. Ο λόγος έγκειται στο ότι θέλει να δείξει πως αποθαρρύνεται από τις στρατιωτικές ικανότητες της Αμερικής και ότι δεν προθυμοποιείται να πυροδοτήσει καμία στρατιωτική διένεξη – τουλάχιστον όχι προς το παρόν.

Στο πλαίσιο αυτό, το Politico σημειώνει ότι οι ΗΠΑ θα ήταν καλό να γνωρίζουν τι πιστεύει ο Κορεάτης ηγέτης για αυτές. Γιατί, αν οι ΗΠΑ σκοπεύουν να συνεχίσουν να βασίζονται, όπως κάνουν εδώ και δεκαετίας, στο στρατιωτικό τους φόβητρο με στόχο να αποφύγουν την σύγκρουση στην Κορεατική Χερσόνησο, θα βοηθούσε να ξέρουν λίγα πράγματα γι' αυτόν που επιθυμούν να περιορίσουν, όπως επίσης και το τι άποψη έχει ο ίδιος για τις ΗΠΑ.

Μοτίβα πάνω στα οποία βασίζει τις αποφάσεις του ο Κιμ έχουν καταγραφεί μετά από 30 χρόνια προσπαθειών να περιοριστεί η Βόρεια Κορέα. Βάσει αυτών το Politico αναφέρει πέντε θεμελιώδεις θεωρίες πάνω στις οποίες υποθέτει ότι ο Κορεάτης ηγέτης βασίζεται και κατά συνέπεια δεν φοβάται τις ΗΠΑ.

Πρώτον, η Αμερική θέλει μια συμφωνία. Οι ΗΠΑ θεωρούν απαράδεκτο για τη Β. Κορέα να διαθέτει πυρηνικά όπλα, ωστόσο φαίνεται ότι το αποδέχονται. Κατά τη δεκαετία του 1990, οι ΗΠΑ επέβαλαν κυρώσεις στη Β. Κορέα για παράνομη παραγωγή πυρηνικού υλικού. Η Β. Κορέα στη συνέχεια αψήφισε τις κυρώσεις και το 2005 οι ΗΠΑ επέστρεψαν με μια συμφωνία, ενώ το 2006 οι Κορεάτες προχώρησαν σε δοκιμές πυρηνικών όπλων, που οδήγησε σε νέες κυρώσεις εκ μέρους των ΗΠΑ. Ακόμα και επί Ομπάμα, οι Αμερικανοί ήταν διατεθειμένοι να μπουκ σε διαδικασία διαλόγου, όσον αφορά την αποπυρηνικοποίηση. Συμπερασματικά, οι ΗΠΑ θλουν απεγνωσμένα μια συμφωνία και η Β. Κορέα αρκεί να περιμένει μέχρι να επιτευχθεί μια συμφωνία με τους δικούς τις

όρους

Δεύτερον, η Αμερική ισχυρίζεται ότι η απομόνωση της Β. Κορέας συνεχώς χειροτερεύει, αλλά η αλήθεια είναι πως όλο και περισσότερο χρήματα εισρέουν στη χώρα. Η Κίνα, συνεχίζει να αγοράζει άνθρακα, οι Κορεάτες εργάτες συνεχίζουν να πηγαίνουν στη Αφρική και την Ασία και να στέλνουν τα χρήματα στις οικογένειές τους, που έχουν μείνει πίσω, ενώ το εμπόριο όπλων στην Αφρική και όχι μόνο, αποτελεί σημαντική πηγή χρημάτων. Και ναι μες οι κυρώσεις δυσχεραίνουν παροδικά την κατάσταση, η Β. Κορέα όμως βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση σε σχέση με μια δεκαετία πριν.

Τρίτον, οι ΗΠΑ μπορεί να απειλούν με στρατιωτικές επιχειρήσεις, όμως δεν προτίθενται να ξεκινήσουν πόλεμο με την Β. Κορέα. Εφόσον οι ΗΠΑ δεν επιτέθηκαν όταν η Β. Κορέα δεν διέθετε ισχυρά πυρηνικά και πυραύλους, δεν πρόκειται να το κάνουν τώρα. Η ισχυρότερη οικονομία παγκοσμίως δεν θα τα ρισκάρει όλα μόνο και μόνο για να προκαλέσει και οι Νοτιοκορεάτες είναι πολύ πλούσιοι για να επιτρέψουν στις ΗΠΑ να επιτεθούν, έστω και αν υπάρχει μικρή πιθανότητα καταστροφής τους.

Τέταρτον, οι ΗΠΑ χάνουν έδαφος στην περιοχή. Μπορεί να δηλώνουν ότι επιθυμούν να επιβληθούν στην Ασία, αλλά η αλήθεια είναι ότι με την πάροδο του χρόνου η Κίνα ισχυροποιείται και τόσο η Νότια Κορέα, όσο και η Ιαπωνία θα κληθούν να αποφασίσουν με ποιανού το πλευρό θα σταθούν. Άλλωστε, η Κίνα έχει καταστήσει σαφές ότι η ενδεχόμενη καταστροφή της Βόρειας Κορέας είναι πιο ανησυχητική από την προκλητική της στάση. Συνεπώς, οι Β. Κορέα αποκτά δύναμη όσο η Αμερική χάνει έδαφος στην Κίνα και οι σύμμαχοί της μοιάζουν όλο και πιο ανήσυχοι.

Πέμπτον, η Β. Κορέα χωρίς τα πυρηνικά της όπλα, είναι ένα τίποτα. Οι ΗΠΑ ήρθαν σε συμφωνία με τον Μουαμάρ Καντάφι για παράδοση των πυρηνικών του όπλων και η Λιβύη καταστράφηκε, κάτι αντίστοιχο με αυτό που συνέβη στο Ιράκ, με τον Σαντάμ Χουσεΐν. Τα πυρηνικά συμβάλουν στο να ελέγχει η Β. Κορέα τη

μοίρα της, ενώ χωρίς το μέλλον της είναι αβέβαιο.

Και ενώ κανείς δεν είναι βέβαιος ότι ο Κιμ τα πιστεύει αυτά, καθόσον είναι μόνο θεωρίες, είναι όμως θεωρίες που βασίζονται σε χρόνια παρατήρησης του καθεστώτος της Β. Κορέας και του πως η χώρα χειρίζεται το πυρηνικό της πρόγραμμα.

Jon Wolfsthal

<http://www.politico.eu/article/trump-north-korea-why-kim-jong-un-isnt-afraid/>

Η αλήθεια για τη ρωσόφωνη κοινότητα της Κύπρου

ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΟΣ ΝΕΣΤΟΡΟΣ, 6/3/2017, ΠΟΛΙΤΗΣ

Βέρα Λεμεσιανή, δημιουργός και διευθύντρια της ρωσικής εφημερίδας «Βέστνικ Κίπρα» και αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Ρωσόφωνων Κατοίκων της Κύπρου

Καταρρίπτοντας μύθους, η Ναταλία Καρντάς ανοίγει στον «Π» ένα παράθυρο στη ρωσόφωνη κοινότητα της Κύπρου. Γιατί οι Ρώσοι δεν εγκατέλειψαν την Κύπρο μετά το κούρεμα; Πώς βλέπουν τη ζωή στην Κύπρο; Πόσο πλούσιοι είναι και πόσο απομονωμένα ζουν; Τι δυσκολίες συναντούν στην καθημερινότητά τους και στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες; Τι σκέφτονται για εμάς; Ποια είναι τα παράπονά τους; Πώς τελικά οργανώνονται και πώς αντιμετωπίζουν και αντιμετωπίζονται από τους Κυπρίους;

Στα ερωτήματα αυτά δεν υπήρχε καταλληλότερό άτομο να ρωτήσουμε από τη Ναταλία Καρντάς. Τη γυναίκα σύνδεσμο μεταξύ Ρώσων και Κυπρίων. Δεκαοκτώ ολόκληρα χρόνια στην Κύπρο, κάτοχος κυπριακής υπηκοότητας και βέρα Λεμεσιανή πλέον, δημιουργός και

διευθύντρια της ρωσικής εφημερίδας «Βέστνικ Κίπρα» και αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Ρωσόφωνων Κατοίκων της Κύπρου, η γυναίκα πίσω απ το κυπρορωσικό φεστιβάλ αποκαλύπτεται στον «Π», δίνοντας φωνή σε μια ταχέως αναπτυσσόμενη κοινότητα, που πλέον διεκδικεί να γίνει μέρος της ζωής μας.

40.000 ρωσόφωνοι

Πόσοι τελικά είναι οι Ρώσοι στη Λεμεσό; Και τελικά είναι τόσο πλούσιοι όσο λέγεται;

Ο αριθμός των ρωσόφωνων, όχι μόνο των Ρώσων στην Κύπρο, υπολογίζεται σε 40 με 50 χιλιάδες άτομα. Να σημειώσουμε ότι η ρωσική γλώσσα θεωρείται η μητρική γλώσσα των περισσότερων λαών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Το 75% από αυτούς ζει στη Λεμεσό. Υπάρχουν, δε, γύρω στις 500 οικογένειες ρωσόφωνων που διαμένουν στην Κύπρο για περισσότερα από 20 χρόνια. Είναι λανθασμένη η εντύπωση ότι όλοι οι Ρώσοι που κατοικούν στην Κύπρο είναι πλούσιοι. Το 10% της ρωσόφωνης κοινότητας όντως θεωρείται πλούσιο. Οι περισσότεροι όμως ανήκουν σε αυτό που λέμε μεσαία τάξη, με μηνιαία εισοδήματα 2 με 5 χιλιάδων ευρώ.

Πώς τους μαγνήτισε η Κύπρος και ιδιαίτερα η Λεμεσός;

Η Λεμεσός προσφέρει ένα καλό επίπεδο ζωής για τους ξένους, όχι μόνο για τους Ρώσους. Έχουν τη δυνατότητα να εργάζονται εδώ σε διάφορους επαγγελματικούς τομείς και η πόλη διαθέτει ιδιωτικά ρωσόφωνα σχολεία. Συνήθως οι Ρώσοι έρχονται στην Κύπρο για να εργαστούν δυο με τρία χρόνια σε διεθνείς κυρίως επιχειρήσεις. Για αυτό δεν μπορούν να στείλουν τα παιδιά τους σε αγγλόφωνα σχολεία. Είναι πολύ σημαντικό για αυτούς το ότι η Λεμεσός τους προσφέρει αυτή την επιλογή. Η θάλασσα από μόνη της παίζει σημαντικό ρόλο. Σημαντικό ρόλο έπαιξε επίσης και το γεγονός ότι ο τέως δήμαρχος Λεμεσού ανέπτυξε ισχυρούς δεσμούς με ρωσικές πόλεις, ειδικά με την Αγία Πετρούπολη, τους οποίους εμβάθυνε Οι Ρώσοι, ακόμη, εκτιμούν τον τρόπο ζωής και τους χαλαρούς ρυθμούς της Κύπρου. Στη Μόσχα κάποιος χρειάζεται τουλάχιστον δύο ώρες για να μεταβεί στο γραφείο του με το

αυτοκίνητό του. Το κυκλοφοριακό πρόβλημα είναι τεράστιο και οι άνθρωποι δεν έχουν χρόνο για προσωπικές συναθροίσεις. Όσοι θέλουν να χαρούν τη ζωή έρχονται στην Κύπρο. Αγαπούν το νησί, αισθάνονται τη φιλοξενία. Οι Κύπριοι συμπαθούν τους Ρώσους και αυτό είναι κάτι που εκτιμούν ιδιαίτερα. Ακόμη και όταν φύγουν από την Κύπρο, οι περισσότεροι επιστρέφουν ξανά και ξανά. Αντιμετωπίζουν την Κύπρο ως τη δεύτερή τους πατρίδα. Θέλουν να γνωρίσουν τον τόπο, να μάθουν τη γλώσσα και τους ανθρώπους.

Ωστόσο, υπάρχει η αίσθηση ότι είναι οι Ρώσοι που απαιτούν από τους Κυπρίους να μάθουν τη γλώσσα τους;

Κοιτάξτε, στη Μόσχα οι περισσότεροι άνθρωποι μιλούν αγγλικά. Όμως στην επαρχία δεν μιλούν άλλη γλώσσα από τα ρωσικά. Εξάλλου, στην Κύπρο έρχονται κάθε χρόνο για διακοπές 800 χιλιάδες Ρώσοι. Είναι λογικό, λοιπόν, για τις κυπριακές επιχειρήσεις να έχουν κάποιους εργαζόμενους που να μιλούν τη ρωσική για να εξυπηρετούν όλους αυτούς τους ανθρώπους. Ας μην ξεχνούμε ότι οι Ρώσοι τουρίστες αφήνουν περισσότερα χρήματα συγκριτικά με άλλους τουρίστες, γι' αυτό και στις βιτρίνες οι επιγραφές είναι τρίγλωσσες, ελληνικά, αγγλικά και ρωσικά, ακριβώς γιατί οι καταστηματάρχες θέλουν να προσελκύσουν Ρώσους πελάτες.

Πώς η ρωσική κοινότητα οργανώνει τη ζωή της στην Κύπρο;

Όλη η ζωή της ρωσόφωνης κοινότητας περιστρέφεται γύρω από τον Σύνδεσμο της Ρωσόφωνης Κοινότητας Κύπρου, στην οποία εντάσσονται διάφοροι οργανισμοί. Οι διάφορες εκδηλώσεις διοργανώνονται και συντονίζονται από το συμβούλιο της ρωσικής κοινότητας, στο οποίο συμμετέχουν 12 άτομα από όλες τις πόλεις της Κύπρου. Μια από αυτές τις εκδηλώσεις είναι ο εθνικός εορτασμός για την αντιφασιστική Ημέρα της Νίκης, που πραγματοποιείται κάθε χρόνο στις 9 Μαΐου, με τη συμμετοχή όλων των ρωσικών οργανώσεων της Κύπρου. Φέτος ο εορτασμός θα πραγματοποιηθεί στον μόλο της Λεμεσού, με συναυλίες, ομιλίες και άλλες εκδηλώσεις. Κάθε χρόνο, επίσης, γιορτάζεται η ημέρα γέννησης του Πούσκιν με εκδήλωση μπροστά από την προτομή του

στη Λεμεσό και του Γκαγκάριν μπροστά από την προτομή του στη Λευκωσία. Επίσης, κάθε χρόνο εκδίδεται ο ετήσιος απολογισμός των δραστηριοτήτων της ρωσόφωνης κοινότητας, της Εκκλησίας, των εκπαιδευτηρίων, των παιδικών σταθμών και των διαφόρων σχολών που λειτουργούν εδώ. Στη Λεμεσό λειτουργούν αυτή τη στιγμή τρία ρωσικά σχολεία με 600 μαθητές, δυο νηπιαγωγεία, 20 εκπαιδευτικά κέντρα, ενώ στην περιοχή των Καλογήρων ανεγείρεται η ρωσική εκκλησία.

Τι τους λείπει από τη ζωή της Κύπρου;

Η Κύπρος προσφέρει ό,τι χρειάζεται ένας Ρώσος. Όσοι ζουν στην Κύπρο μπορούν να βρουν ό,τι επιθυμούν, δεν τους λείπει τίποτα. Η ζωή στην Κύπρο κυλά με πολύ αργούς ρυθμούς. Οι άνθρωποι που έρχονται από μεγαλουπόλεις στην αρχή παθαίνουν ένα μικρό σοκ όταν βλέπουν με πόσο αργούς ρυθμούς ζούμε. Μετά το συνηθίζουν και τους αρέσει.

Γιατί έμειναν;

Παρά τις αρχικές προβλέψεις, πολλοί Ρώσοι επιχειρηματίες παρέμειναν στην Κύπρο μετά την τραπεζική κρίση. Γιατί πιστεύεται συνέβη αυτό;

Όταν ξέσπασε η τραπεζική κρίση στην Κύπρο, ήταν λογικό πολλοί Ρώσοι επιχειρηματίες να θυμώσουν και να απογοητευτούν, γι' αυτό και επιχείρησαν να μεταφέρουν τις επιχειρήσεις τους κάπου αλλού. Σίγουρα υπάρχουν κάποιες ανταγωνίστριες χώρες που προσφέρουν ορισμένα καλύτερα πλεονεκτήματα από την Κύπρο. Αφότου όμως πέρασε λίγος καιρός και τα πνεύματα καταλάγιασαν, πολλές εταιρείες ζύγισαν την κατάσταση καλύτερα και αποφάσισαν ότι, εφόσον δεν μπορούσαν να εμπιστευθούν πια το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου, θα κρατούσαν τις κυπριακές εταιρείες και μέσω αυτών θα εργάζονταν με άλλες χώρες. Έλαβαν πολύ καλά υπόψη το γεγονός ότι εδώ έχουμε καλές υπηρεσίες, καλούς επαγγελματίες, δικηγόρους, λογιστές και ελεγκτές που μιλούν αγγλικά. Σχεδόν σε κάθε γραφείο υπάρχουν ρωσόφωνοι υπάλληλοι. Το σημαντικότερο, όμως, είναι οι καλές σχέσεις που έχουν αναπτύξει σε προσωπικό επίπεδο με τους Κύπριους συνεργάτες

τους. Οι Ρώσοι επιχειρηματίες έκαναν πολλές διασυνδέσεις, μπορούν εύκολα να προνοήσουν για διάφορα ζητήματα που προκύπτουν και να βρουν λύσεις. Η απόσταση είναι αδιαμφισβήτητα ένας ακόμη πολύ σημαντικός παράγοντας. Η Κύπρος είναι πολύ κοντά στη Ρωσία, μόλις τρεισήμισι ώρες από τη Μόσχα.

Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους ζώντας και δουλεύοντας στην Κύπρο;

Το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ρωσόφωνοι κάτοικοι Κύπρου είναι η γραφειοκρατία στην έκδοση άδειας παραμονής, που σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να πάρει μέχρι και εννιά μήνες. Αυτό είναι πολύ σοβαρό, εφόσον οι Ρώσοι επιχειρηματίες λόγω της δουλειάς τους πρέπει να ταξιδεύουν συνεχώς. Δεν μπορούν να έχουν επαγγελματικές βίζες σε άλλες χώρες και βρίσκουν δυσκολίες στο να επιστρέψουν στο νησί. Ένα άλλο πρόβλημα είναι η γλώσσα. Πολλές φορές οι Ρώσοι επιχειρηματίες αναγκάζονται να πληρώνουν μεγάλα χρηματικά ποσά σε δικηγόρους για να συμπληρώσουν έγγραφα και αιτήσεις, γιατί είναι όλα γραμμένα στην ελληνική και μόνο. Θεωρώ ότι θα έπρεπε η κάθε υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας να μεταφράσει τους κανονισμούς της, να δημιουργήσει ένα πρόγραμμα στο διαδίκτυο που να επεξηγεί τις διαδικασίες σε άλλες ξένες γλώσσες, όπως η ρωσική. Στην Ευρώπη σε πολλές χώρες κάνουν πιο εύκολη τη ζωή των ανθρώπων που ανήκουν σε διαφορετικές κοινότητες, μεταφράζοντας τα πάντα στη μητρική τους γλώσσα. Σήμερα όλα μπορούν να επισπευσθούν με τη βοήθεια της τεχνολογίας και της χρήσης του διαδικτύου. Για παράδειγμα, σε κάποιες χώρες, η εγγραφή νέων εταιρειών παίρνει μόνο λίγες ώρες, ενώ στην Κύπρο ολόκληρες βδομάδες ή και μήνες. Το πιο ενοχλητικό όμως είναι όταν πρέπει να γίνει μια μικρή αλλαγή στα δικαιολογητικά εγγραφής και γνωρίζω προσωπικά ανθρώπους που περιμένουν δυο μήνες για να αντικαταστήσουν τον ένα μέτοχο με κάποιον άλλον. Η καθυστέρηση αυτή προκαλεί ζημιές χιλιάδων ευρώ σε μια νέα επένδυση.

Τι πιστεύουν για την Κύπρο και ποιες προοπτικές βλέπουν για

την οικονομία του τόπου;

Οι προοπτικές της Κύπρου σε πολλούς τομείς είναι απεριόριστες. Ένας απ' αυτούς είναι ο τομέας της τεχνολογίας πληροφοριών (IT technologies). Σήμερα υπάρχουν περίπου 500 τέτοιες εταιρείες εγκατεστημένες στην Κύπρο. Οι εταιρείες Forex είναι μια ξεχωριστή κατηγορία. Στην Κύπρο αυξάνονται συνεχώς οι εγγραφές εταιρειών. Πολλοί Ρώσοι ιδιοκτήτες επανεγκαταστάθηκαν εδώ. Τώρα μάλιστα δεν έρχονται μόνο οι ιδιοκτήτες, αλλά μια ομάδα ή όλα τα ανώτερα διοικητικά στελέχη. Η κύρια αφορμή για την επανατοποθέτηση των εταιρειών αυτών ήταν το γεγονός ότι η διαδικασία απόκτησης υπηκοότητας από τους επενδυτές έχει απλοποιηθεί. Πολλά στελέχη επιχειρήσεων το εκμεταλλεύτηκαν και μετακόμισαν εδώ με την οικογένειά τους. Μια άλλη προοπτική που πιστεύω ότι η Κύπρος πρέπει να δει πολύ σοβαρά είναι η δημιουργία θερέτρων-κέντρων ιατρικής αποκατάστασης και αποκατάστασης αθλητών. Η Κύπρος διαθέτει όλες τις προϋποθέσεις. Έχει τόσα πολλά μέρη να επισκεφθεί κανείς, μόνο και μόνο για να ξεφύγει από τη ρουτίνα και την πίεση. Διαθέτει σχεδόν ολόχρονα πολύ καλό καιρό, ήλιο, θάλασσα, βουνά και φυσικό περιβάλλον. Αυτόματα θα δημιουργούνται πολλές θέσεις εργασίας και η κυπριακή οικονομία θα αποκτούσε μια σημαντική πηγή εσόδων.

Πώς θα μπορούσαμε να προσελκύσουμε περισσότερους τουρίστες και από τη ρωσική επαρχία;

Το πιο σημαντικό είναι να έχουμε απευθείας πτήσεις. Τώρα υπάρχουν ήδη απευθείας πτήσεις για 20 προορισμούς από τη Ρωσία στην Κύπρο. Επίσης, αξιοποιώντας την τεχνολογία, η Κύπρος θα μπορούσε να δημιουργήσει ιστοσελίδες στη ρωσική γλώσσα, μέσα από τις οποίες να προωθεί τα θέρετρα, τα ξενοδοχεία και τα αξιοθέατά της. Πιστεύω ότι κάθε πόλη θα ήταν καλό να δημιουργούσε μια διαδραστική ιστοσελίδα, όπου θα αναφέρονται όλες οι υπηρεσίες και δραστηριότητες εταιρειών. Έτσι, οι άνθρωποι θα διαπίστωναν πόσα πράγματα θα μπορούσαν να κάνουν εδώ και πόσες δραστηριότητες προσφέρει το νησί. Κατά τη γνώμη μου, η Κύπρος πρέπει να λάβει σοβαρά την προώθηση του

συνεδριακού τουρισμού. Πολύ μεγάλες εταιρείες στη Ρωσία, με χιλιάδες υπαλλήλους σε όλο τον κόσμο, διοργανώνουν συνέδρια. Γιατί η Κύπρος να μην τους προτείνει να συνδυάσουν τη δουλειά με την ξεκούραση εδώ; Δυστυχώς, όμως, στην Κύπρο δεν προσφέρονται συνεδριακές εγκαταστάσεις.

Πόσα χρήματα ξοδεύουν κατά μέσο όρο μηνιαίως οι Ρώσοι στην Κύπρο; Υπάρχει η εντύπωση ότι ξοδεύουν πολλά.

Υπάρχουν κάποιες εκτιμήσεις, αλλά δεν έχει διενεργηθεί ακόμη κάποια επιστημονική έρευνα. Ωστόσο, αν υπολογίσουμε ότι οι περισσότεροι Ρώσοι ξοδεύουν κατά μέσο όρο 600 ευρώ τον μήνα για τη σίτισή τους και συνηθίζουν να τρώνε σε εστιατόρια δύο φορές την εβδομάδα, μιλάμε για εκατομμύρια ευρώ μηνιαίως. Την ίδια στιγμή κατά μέσο όρο ξοδεύουν χίλια ευρώ για την ενοικίαση ενός διαμερίσματος.

Πηγή:

<https://politis.com.cy/article/natalia-karntas-i-alithia-gia-ti-rosofoni-kinotita-tis-kiprou>

Επτά διαπιστώσεις για την κατάσταση στο Αιγαίο (του Αγγελου Μ. Συρίγου)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 08.05.2016

Το NATO αντιλήφθηκε ότι στο Αιγαίο η Συμμαχία δεν μπορεί να λειτουργήσει επιχειρησιακά: Η επιχείρηση του NATO στο Αιγαίο υπήρξε πρωτοβουλία της Γερμανίας, που ήθελε να διακόψει τις παράνομες ροές προς την Ευρώπη, διότι απειλούν την εσωτερική πολιτική της ισορροπία. Οι Αμερικανοί δέχθηκαν την επιχείρηση, διότι διασφάλιζε τη νατοϊκή παρουσία σε ένα κρίσιμο θαλάσσιο

πέραςμα των Ρώσων, μεταξύ Μαύρης θάλασσας και Ανατολικής Μεσογείου.

Στην πορεία διαπιστώθηκε ότι ήταν κοστοβόρα διαδικασία με περιορισμένα αποτελέσματα: πλοία αξίας εκατοντάδων εκατομμυρίων με υψηλά λειτουργικά έξοδα καλούνταν να φέρουν εις πέρας μία αποστολή που μπορούσε να πραγματοποιηθεί καλύτερα με τα «φθηνά» πλοία του Λιμενικού. Επιπλέον, οι σύμμαχοι ήλθαν αντιμέτωποι, όχι πλέον θεωρητικά, αλλά στην πράξη, με το σύνολο των θεμάτων που μετά το 1974 θέτει η Τουρκία εις βάρος της Ελλάδος: μην πετάτε χωρίς δική μας άδεια, μην αναφέρεστε στα νησιά με ονόματα, αλλά με αριθμούς, διότι είναι αμφισβητούμενης κυριαρχίας, να ελλιμενίζεστε στην ηπειρωτική Ελλάδα, διότι τα νησιά είναι αποστρατιωτικοποιημένα, κ.ο.κ.

Την αρχική έκπληξη διαδέχθηκε ο προβληματισμός για την ουσιαστική αδυναμία του NATO να δρα επιχειρησιακά σε μία περιοχή που, λόγω Ρωσίας, παρουσιάζει αυξημένο ενδιαφέρον για τους Αμερικανούς. Στους παραπάνω παράγοντες οφείλονται οι αμερικανικές παρεμβάσεις των τελευταίων εβδομάδων, από τα αερόστατα που θα αντικαθιστούσαν τα νατοϊκά πλοία μέχρι τις συστάσεις, κατά κύριο λόγο, προς την Τουρκία για αυτοσυγκράτηση. Μπορεί η Ελλάδα να εκμεταλλευθεί τις εξελίξεις; Δύσκολο, αλλά υπό προϋποθέσεις εφικτό.

Η Τουρκία βρήκε την ευκαιρία να επιβεβαιώσει τις διεκδικήσεις της ενώπιον ενός διεθνούς ακροατηρίου: Παρά τα αντιθέτως θρυλούμενα, η Τουρκία σύρθηκε στην επιχείρηση λόγω επιμονής της Γερμανίας (όπως συνέβη και με την Ελλάδα, αλλά για διαφορετικούς λόγους). Αφού δεν μπορούσε να το αποφύγει, αποφάσισε να χρησιμοποιήσει την παρουσία του NATO για να θέσει σε ένα διεθνές ακροατήριο το σύνολο των διεκδικήσεών της στο Αιγαίο. Γνωρίζει ότι πολλοί Ευρωπαίοι ηγέτες είναι πρόθυμοι να παραβλέψουν πολλά πράγματα μπροστά στο ζητούμενο: τη διακοπή των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών

Το παράδειγμα

Οι Οινούσσες επελέγησαν ως παράδειγμα «γκρίζας ζώνης» κυριαρχίας στο βόρειο Αιγαίο: Μετά την κρίση στα Ιμια, το 1996, οι Τούρκοι έχουν καταγράψει όλες τις νησίδες που δεν αναφέρονται ρητώς στις διεθνείς συνθήκες και τις θεωρούν «γκρίζες ζώνες» κυριαρχίας, για τις οποίες θα πρέπει Ελλάδα και Τουρκία να συμφωνήσουν σε ποια χώρα ανήκουν. Λόγω γεωγραφίας, οι περισσότερες «γκρίζες ζώνες» εντοπίζονται στα Δωδεκάνησα. Ο λόγος που οι Τούρκοι επιλέγουν τώρα την ευρύτερη περιοχή των Οινουσσών οφείλεται στις ιδιαιτερότητες της νατοϊκής επιχειρήσεως. Η Αγκυρα έχει περιορίσει τη δράση του NATO στο βόρειο Αιγαίο και δεν δέχεται παρουσία νατοϊκών σκαφών στα Δωδεκάνησα, επειδή τα θεωρεί αποστρατιωτικοποιημένα. Στο βόρειο Αιγαίο, λόγω γεωγραφίας, δεν υπάρχουν πολλά μικρά νησιά. Οι Τούρκοι αμφισβητούν την ελληνική κυριότητα στην (ασήμαντη από πλευράς μεγέθους) Ζουράφα, στα Αντίψαρα και στο σύμπλεγμα των Οινουσσών (όπου και η νήσος Πασάς ή Παναγιά). Από πλευράς εντυπώσεων επελέγησαν οι Οινούσσες που βρίσκονται μεταξύ Χίου και τουρκικών ακτών, εν αντιθέσει προς τα Αντίψαρα που βρίσκονται δυτικά της Χίου και περίπου στο μέσον του Αιγαίου.

Οι «γκρίζες ζώνες» ήρθαν για να μείνουν: Εδώ και χρόνια επικρατούσε η αντίληψη ότι οι «γκρίζες ζώνες» ήταν ένα διαπραγματευτικό χαρτί που στο τέλος θα αποσυρόταν. Μετά και τις τελευταίες εξελίξεις στο βόρειο Αιγαίο είναι σαφές ότι οι «γκρίζες ζώνες» είναι βασική θέση της Τουρκίας, διότι επιτείνει σημαντικά την εικόνα μίας συνολικά αμφισβητούμενης περιοχής.

Τα κουτσά άλογα δεν έχουν πολλούς θαυμαστές: Με αυτήν τη φράση αναφέρθηκε Έλληνας διπλωμάτης στον τρόπο που αντιμετωπίζουν τις ελληνικές θέσεις οι σύμμαχοι. Αντιθέτως, οι Τούρκοι, προβληματικοί και εριστικοί, δεν παύουν να έχουν μετά τις ΗΠΑ τον μεγαλύτερο στρατό στο NATO, με συμμετοχή σε όλες τις στρατιωτικές αποστολές (και με μεγάλες ανάγκες σε οπλικά συστήματα). Αυτά μετρούν ιδιαιτέρως.

Δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να επιλύσουμε χρόνια ζητήματα:

Στη παρούσα φάση δεν είμαστε διαπραγματευτικά ισχυροί. Πρέπει πρωτίστως να περιφρουρήσουμε τα δικαιώματά μας και να διατηρήσουμε τον ζωτικό μας χώρο. Πρέπει να κολλήσουμε όπως η πεταλίδα στον βράχο. Αυτό αφορά και στο Αιγαίο και στην Κύπρο.

Το σημερινό καθεστώς στο Αιγαίο εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους: Εδώ και δεκαετίες διολισθήσαμε σταδιακά σε μία κατάσταση όπου οι παραβιάσεις του εναερίου χώρου μας, οι παρενοχλήσεις πτητικών μέσων μας όταν πετούν προς απομακρυσμένα ελληνικά νησιά και οι εικονικές αερομαχίες στο Αιγαίο είναι ένα ψυχολογικά ανεκτό τμήμα της καθημερινότητας των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Πολύ χειρότερο είναι ότι το Αιγαίο έχει μετατραπεί σε μία θάλασσα ξεχασμένη από τις εξελίξεις του διεθνούς δικαίου, «παγωμένη» στο 1974. Η δημιουργία του εθιμικού κανόνα των δώδεκα μιλίων, η σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας του 1982 ή ακόμη και η ύπαρξη νέων θεσμών, όπως η συνορεύουσα ζώνη, που έχουν δημιουργηθεί ειδικώς για την αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων, όπως η λαθρομετανάστευση, είναι για την περίπτωση του Αιγαίου πρακτικώς αδιάφορες εξελίξεις.

Σε συνδυασμό με τη χρόνια αποχή της Ελλάδος από την άσκηση των κυριαρχικών της δικαιωμάτων επί της υφαλοκρηπίδας, έχουν καταστήσει πιο νομιμοφανή την εντύπωση που καλλιεργεί η Τουρκία περί του Αιγαίου ωςάν μίας γκρίζας περιοχής με αδιευκρίνιστα σημεία δικαιοδοσίας, αμφισβητήσεις και προβλήματα. Η κατάσταση αυτή εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους που δεν προέρχονται μόνον από την Τουρκία αλλά μπορεί να προκύψουν και από δικούς μας λεονταρισμούς.

*Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι επίκουρος καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

NATO στο Αιγαίο: Οκτώ δεδομένα με ειδική σημασία (του Άγγελου Μ. Συρίγου)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 14.02.2016

Τι συνεπάγεται το γεγονός ότι το NATO αναλαμβάνει δράση στο Αιγαίο; Οι κρίσιμες παράμετροι που πρέπει να έχουμε υπόψη είναι οι εξής:

1. Το NATO θα συλλέγει πληροφορίες για την περιοχή. Θα αναλάβει την αναγνώριση, παρακολούθηση και επιτήρηση του βόρειου και κεντρικού Αιγαίου. Την επιχείρηση θα διεξάγει η δεύτερη Μόνιμη Θαλάσσια Δύναμη (Standing Maritime Group 2) του NATO στη Μεσόγειο. Στην πράξη, νατοϊκά πλοία θα παρακολουθούν τις τουρκικές ακτές, θα εντοπίζουν πλοiάρια με πρόσφυγες/μετανάστες και θα μεταφέρουν τις πληροφορίες στο λιμενικό και στον FRONTEX. Τα νατοϊκά πλοία δεν θα εμπλέκονται στη διαχείριση των επεισοδίων. Θα παρεμβαίνουν μόνον σε ακραίες περιπτώσεις, δηλαδή όταν θα υπάρχουν επιχειρήσεις έρευνας και διασώσεως ναυαγών.

2. Ελλάδα και Τουρκία δεν θα συμμετέχουν στη διοίκηση των επιχειρήσεων και δεν θα μπορούν να επιχειρήσουν εντός των χωρικών υδάτων και του εναερίου χώρου της άλλης πλευράς: Για να αποφευχθούν τα προφανή προβλήματα που θα προέκυπταν από τη χρόνια αντιπαράθεση των δύο χωρών, η νατοϊκή επιχείρηση έχει δύο ιδιαιτερότητες.

(α) Οι δύο παράκτιες χώρες του Αιγαίου εξαιρούνται από την ανάληψη της διοικήσεως της επιχειρήσεως. Σήμερα τη διοίκηση της δεύτερης Μόνιμης Θαλάσσιας Δυνάμεως έχουν οι Γερμανοί. Θα μπορούν να την αναλάβουν και άλλες νατοϊκές χώρες πλην Ελλάδος και Τουρκίας.

(β) Ελλάδα και Τουρκία δεν θα έχουν δικαίωμα να επιχειρούν στα χωρικά ύδατα και στον εναέριο χώρο της άλλης πλευράς.

3. Το πρόβλημα με τον ελληνικό εναέριο χώρο: Ενώ θεωρητικώς η επιχείρηση σέβεται την ελληνική κυριαρχία, υπάρχει πρόβλημα με

τη διαφορά των 6 και 10 ναυτικών μιλίων μεταξύ χωρικών υδάτων και εναερίου χώρου. Από το 1960 με απόφαση της Στρατιωτικής Επιτροπής του NATO (MC 66/1), για τους σκοπούς της συμμαχίας ταυτίζονται τα θαλάσσια και εναέρια σύνορα των κρατών-μελών. Αυτό σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της νατοϊκής επιχειρήσεως στο Αιγαίο θα γίνονται σεβαστά μόνον τα 6 από τα 10 μίλια του ελληνικού εναερίου χώρου.

4. Το πρόβλημα με τη ζώνη έρευνας διασώσεως: Με δεδομένη την τουρκική αμφισβήτηση των ορίων της ελληνικής ζώνης έρευνας διασώσεως, είναι πιθανόν να δημιουργηθούν προβλήματα στα διεθνή ύδατα του Αιγαίου ως προς το ποια χώρα έχει την ευθύνη. Το θετικό για την Ελλάδα είναι ότι τα πρόσωπα που διασώζονται θα επιστρέφουν στην Τουρκία.

5. Πραγματικός στόχος είναι οι περιπολίες στην περιοχή ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία: Από τον Οκτώβριο του 2015 η Γερμανία επιμένει να ελεγχθεί η περιοχή ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Τουρκία με κοινές περιπολίες. Η Ελλάδα αντιδρούσε θεωρώντας, ορθώς, ότι η αντιμετώπιση του προβλήματος δεν πρέπει να γίνει στη θάλασσα αλλά επί των τουρκικών παραλίων. Σε άλλη περίπτωση κινδυνεύουν οι ζωές των μεταναστών/προσφύγων, ενώ εύκολα μετατρέπεται η επιχείρηση σε έρευνα και διάσωση ναυαγών. Με τη νατοϊκή επιχείρηση επιτυγχάνονται οι περιπολίες στην περιοχή όχι πλέον από Ελλάδα και Τουρκία αλλά από τα σκάφη των λοιπών νατοϊκών κρατών που θα έχουν δικαίωμα να επιχειρούν στα χωρικά ύδατα αμφοτέρων των χωρών.

6. Η εξαίρεση της Δωδεκανήσου από την περιοχή όπου θα λάβει χώρα η επιχείρηση: Αν και δεν αναφέρεται ρητώς στο κείμενο που έχει κυκλοφορήσει, έγινε γνωστό ότι η περιοχή όπου θα δρα η νατοϊκή δύναμη θα περιλαμβάνει, τη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο έως το Αγαθονήσι. Τα Δωδεκάνησα αφήνονται εκτός επιχειρησιακού σχεδιασμού παρότι το 25% των μεταναστευτικών ροών εντοπίζεται στην περιοχή τους. Την εξαίρεση των Δωδεκανήσων θα ζήτησε η Τουρκία για δύο λόγους.

(α) Η Τουρκία μετά την κρίση στα Ιμια δεν αναγνωρίζει τη

συμφωνία οριοθέτησεως που υπέγραψε το 1932 με την Ιταλία για τα Δωδεκάνησα. Εάν αποδεχόταν τη δράση του NATO στην περιοχή, θα έπρεπε είτε να αναγνωρίσει τα όρια εμμέσως, είτε να εμπλακεί σε διαρκείς αντιπαραθέσεις με την Ελλάδα για την περιοχή δράσεως των σκαφών της ακτοφυλακής κάθε χώρας.

(β) Η Τουρκία θεωρεί ότι τα Δωδεκάνησα παραμένουν αποστρατιωτικοποιημένα βάσει της συνθήκης των Παρισίων του 1947. Ακόμη και όταν αμερικανικά πολεμικά πήγαιναν παλιά στη Ρόδο για επίσκεψη, η Τουρκία διαμαρτυρόταν στις ΗΠΑ. Εάν σήμερα δεχόταν την παρουσία στρατιωτικών δυνάμεων του NATO, δεν θα είχε έρεισμα μετά το τέλος της επιχειρήσεως να επαναλάβει τους ισχυρισμούς της.

Το μειονέκτημα της απόφασεως είναι ότι η εξαίρεση των Δωδεκανήσων μπορεί να μετατοπίσει απλώς τις μεταναστευτικές ροές από τη Λέσβο προς το νότιο Αιγαίο.

7. Η ομοφωνία στις αποφάσεις του NATO και το δόγμα Λουνς: Στο ερώτημα εάν η απόφαση είναι καλή ή κακή πρέπει να αντιληφθούμε ότι οι αποφάσεις στο NATO λαμβάνονται μόνον με ομοφωνία. Θα ήταν δύσκολο είτε για την Ελλάδα είτε για την Τουρκία να περάσουν θέσεις που καταφανώς θα δημιουργούσαν ανισορροπίες εις βάρος της άλλης πλευράς. Εξάλλου το NATO από το 1980 εφαρμόζει το δόγμα Λουνς (από το όνομα του γραμματέα του NATO, 1971-1984). Σύμφωνα με αυτό, η συμμαχία δεν εμπλέκεται σε διμερείς διαφορές των μελών της. Γι' αυτό το NATO δεν περιλαμβάνει στις ασκήσεις του περιοχές για τις οποίες υπάρχει διαφωνία μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ως προς το εάν είναι αποστρατιωτικοποιημένες. Για τα δεδομένα του NATO η απόφαση είναι σχετικώς ισορροπημένη και τα προβλήματά της διαχειρίσιμα.

Επιπλέον, θα είναι εξαιρετικά θετικό για την Ελλάδα να επιτευχθεί η διακοπή των ροών. Η αποτελεσματικότητα της νατοϊκής επιχειρήσεως θα κριθεί από τη συνεργασία των τουρκικών αρχών με τις νατοϊκές δυνάμεις.

8. Η Τουρκία δεν αποβλέπει στο Αιγαίο αλλά στη Συρία: Ο λόγος

της αποδοχής της νατοϊκής επιχειρήσεως στο Αιγαίο από την Τουρκία δεν φαίνεται να σχετίζεται με τις ελληνοτουρκικές διαφορές. Η Τουρκία ενδιαφέρεται να παρασύρει το ΝΑΤΟ στη Συρία (όπως προσπάθησε να κάνει και με την κατάρριψη του ρωσικού αεροσκάφους). Στο Αιγαίο δείχνει απλώς πνεύμα συνεργασίας με σκοπό την υποστήριξη των ευρωπαϊκών κρατών στο μείζον πρόβλημά της: τους Κούρδους της Συρίας.

* Ο Αγγελος Μ. Συρίγος είναι επίκουρος καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο.

Η «ούτως λεγόμενη γενοκτονία των Αρμενίων»; (της Χριστίνας Πουλίδου)

PROTAGON 23/4/2015

(Κάθε λαός έχει τα φαντάσματά του – που σημάδεψαν τις παλαιές γενιές κι άφησαν τα αποτυπώματά τους στις νεώτερες. Κάθε λαός έχει επίσης τα ταμπού του – φορά τις παρωπίδες του και προχωρά μέσα στον χρόνο, τυφλός τα τ΄ώτα τον τε νούν ...)

Η είδηση έλεγε ότι η Τουρκία ανακάλεσε για διαβουλεύσεις τον πρέσβη της που υπηρετούσε στο Βατικανό. Γιατί; Επειδή ο Πάπας, μιλώντας σε λειτουργία στην Αρμενική Εκκλησία παρατήρησε ότι η ανθρωπότητα έζησε μαζικές τραγωδίες τον τελευταίο αιώνα. «Η πρώτη, που θεωρείται ευρέως ως η πρώτη γενοκτονία του 20ού αιώνα, είναι αυτή που έπληξε τον λαό σας» είπε απευθυνόμενος στο εκκλησίασμα των Αρμενίων. Η είδηση προκάλεσε πάταγο στην Τουρκία, ο Ερντογάν μίλησε για «παραλήρημα», η δε κυβέρνηση σε διάβημά της δήλωσε πως πληροφορήθηκε τις παρατηρήσεις του Πάπα «με μεγάλη λύπη και απογοήτευση» και πως πλέον, προκύπτει θέμα

εμπιστοσύνης ανάμεσα στις δύο πλευρές.

Αυτό συνέβη στις 12 Απριλίου. Στις 15 Απριλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Τουρκία να ανοίξει τα αρχεία της, «να συμφιλιωθεί με το παρελθόν της» και να αναγνωρίσει τη γενοκτονία των Αρμενίων. Στις 22 Απριλίου, η Τουρκία ανακάλεσε τον πρέσβη της από τη Βιέννη, επειδή το Κοινοβούλιο της Αυστρίας κράτησε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη της γενοκτονίας των Αρμενίων... Η διακήρυξη που συνόδευσε αυτή την εκδήλωση τιμής, κατά την Άγκυρα «προκάλεσε μόνιμες πληγές στις φιλικές σχέσεις Τουρκίας-Αυστρίας».

Στις 23 Απριλίου τέλος, ο Πρόεδρος της Γερμανίας Γιοαχίμ Γκάουκ μιλώντας σε μια «οικουμενική λειτουργία» τίμησε «τη μνήμη της γενοκτονίας των Αρμενίων, των Αράμ και του Ποντιακού Ελληνισμού». Πολλοί λένε, ότι ίσως είναι ο προάγγελος μιας επίσημης αναγνώρισης της αρμενικής γενοκτονίας, δεδομένου ότι η Γερμανία (λόγω της μεγάλης τουρκικής κοινότητας που ζεί στη χώρα) δεν ακολούθησε τη Γαλλία, την Ιταλία, Ρωσία, Ελλάδα κ.α. στην αναγνώριση της ιστορικής πραγματικότητας – όπως επίσης και οι ΗΠΑ, που αποφεύγουν να πούν τη σωστή λέξη, λόγω της κατάστασης στην ευρύτερη περιφέρεια και της ανάγκης συνεργασίας με την Άγκυρα...

Στην Τουρκία πάλι, η χρήση του όρου «γενοκτονία των αρμενίων» εκλαμβάνεται ως προδοσία. Η σφαγή ενός εκ.ανθρώπων έχει καθιερωθεί να αναφέρεται ως «τα επεισόδια του 1915», ενώ η τουρκική κυβέρνηση στα 100 χρόνια απ' τη σφαγή εξέφρασε «τα συλλυπητήριά της στις οικογένειες των θυμάτων» και πρόκειται να τελεστεί μια επιμνημόσυνη λειτουργία στην Αρμενική Εκκλησία «στη μνήμη των Αρμενίων» – γενικώς και αορίστως...

Την ίδια ώρα, στην ίδια χώρα οι 60.000 αρμένηδες που παρέμειναν, προσπαθούν να απαλλαγούν από το πέπλο που είχαν αυτο-περιβληθεί για λόγους επιβίωσης. Ο Αμπντουραχίμ στην εφηβεία του έμαθε, ότι η οικογένειά του ήταν αρμενικής καταγωγής που εξισλαμίσθηκε με βία. Σήμερα λέγεται Άρμεν και προσπαθεί να ξαναστήσει την εθνική του ταυτότητα. Ο Σελίμ

λέγεται επίσης και Σαρκίς – «έχω και τα δύο ονόματα για λόγους ασφαλείας» λέει στη «Monde».

«Για λόγους ασφαλείας»; Μάλιστα. Το 2007 ένας 16χρονος πυροβόλησε πολλές φορές και σκότωσε τον Χράντ Ντινκ, διευθυντή σύνταξης της εφημερίδας “Agos” επειδή ήταν Αρμένης...

(Για τις «ούτως λεγόμενες εκλογές» μιλούμε εμείς όταν αναφερόμαστε στις εκλογές που θα γίνουν την Κυριακή στα κατεχόμενα. Για την «ούτως λεγόμενη γενοκτονία των Αρμενίων» μιλούν οι Τούρκοι. Κι εδώ κι εκεί παπαγαλίζουμε με αυτοματισμό τα εθνικά στερεότυπα. Ασφαλώς η διπλωματική γλώσσα έχει άπειρες δυνατότητες χειρισμού ευαίσθητων καταστάσεων. Απλώς, μην εθιζόμαστε στη διπλωματική τσίχλα και ξεχνάμε την απλή πραγματικότητα).

Ουκρανία : Πολύ βαρύ το τίμημα της ανεξάρτησης από τη Ρωσία

Όταν μερικά πράγματα δεν λύνονται στον καιρό τους μετά θέλουν πολλαπλάσιο κόστος για να λυθούν. Αυτό συμβαίνει σήμερα με την Ουκρανία. Η αιτία της σημερινής της κρίσης βρίσκεται στον τρόπο με τον οποίο έγινε η αρχική ανεξαρτοποίηση της Ουκρανίας από την Ρωσία.

Η Ουκρανία ανεξαρτητοποιήθηκε τυπικά το 1991, μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης το 1989, όμως στην πραγματικότητα δεν αποδεσμεύτηκε ποτέ από τη Ρωσία. Αντίθετα με ότι συνέβη με τις άλλες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που απέκτησαν πλήρη ανεξαρτησία η Ουκρανία παρέμεινε υπό την κηδεμονία της Μόσχας,

σε μια ιδιόμορφη σχέση, με χαρακτηριστικά προτεκτοράτου. Για τη Ρωσία η Ουκρανία αποτελεί “ζωτικό χώρο” στρατηγικής προτεραιότητας.

Η ενεργειακή-οικονομική εξάρτηση της Ουκρανίας από τη Ρωσία, αποτέλεσε το βασικό μηχανισμό επιβολής της ρώσικης κυριαρχίας. Η Ουκρανία καλύπτει το 80% των ενεργειακών της αναγκών, σε φυσικό αέριο, μέσω ρωσικών εισαγωγών. Μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, οι τιμές ενέργειας για την Ουκρανία, δεν καθορίζονταν από τις διεθνείς τιμές της αγοράς αλλά αποτελούσαν προϊόν διμερούς διαπραγμάτευσης. Στην πραγματικότητα η Ρωσία επέβαλε τιμές, μικρότερες ή μεγαλύτερες, ανάλογα με τη στάση των ουκρανικών κυβερνήσεων προς τη Μόσχα. Ενώ παράλληλα η ευάλωτη ουκρανική οικονομία συσώρευε ενεργειακά χρέη. Η ρώσικη πλευρά με όπλο τη διακοπή παροχής ενέργειας, που χρησιμοποίησε ουκ ολίγες φορές την τελευταία εικοσαετία-με αποκορύφωμα το 2006 και το 2009-απαιτούσε, κατά περίπτωση, είτε αναπροσαρμογές στις τιμές ενέργειας, είτε την αποπληρωμή του χρέους. Ουσιαστικά, οι κατά καιρούς απαιτήσεις της, αποτελούν μηχανισμούς χειραγώγησης, για τη συνέχιση της υποταγής της μετασοβιετικής Ουκρανίας στη σφαίρα επιρροής της. Ενώ παράλληλα έστελνε πολλαπλά μηνύματα στην Ε.Ε. και στις ΗΠΑ, μη παρέμβασης στο “ζωτικό της χώρο”.

Η απόφαση του φιλορώσου προέδρου Γιανουκόβιτς να διακόψει τη διαδικασία σύνδεσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτέλεσε την αιτία των μεγάλων αντικυβερνητικών διαδηλώσεων, γνωστές ως Euromaidan, το Νοέμβριο του '13. Το κίνημα, με αιχμή τη νεολαία, ήταν κίνημα απεξάρτησης από τη ρώσικη κυριαρχία, και ένταξης στους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Ενώ γρήγορα το κίνημα των διαδηλώσεων μετατράπηκε σε εξέγερση, με στόχο την αποπομπή του Προέδρου από την εξουσία και τη διενέργεια εκλογών.

Σε κάποια φάση του κινήματος επικράτησαν οι εθνικιστές και οι ακροδεξιοί, καθώς τα κινήματα αυτά δεν διαθέτουν στρατηγική για τα επόμενα βήματα. Το ίδιο συνέβη με την αραβική άνοιξη και τους ισλαμιστές. Το κίνημα καπελώθηκε από τα ακραία στοιχεία τα οποία επέβαλαν συνθήκες τυφλής βίας, με στόχο το ρωσόφωνο στοιχείο καθώς υπάρχει ιστορικό υπόβαθρο

αντισοβιετισμού-αντιρωσισμού στην ουκρανική κοινωνία. Επιπλέον η συνεχιζόμενη μετασοβιετική κηδεμονία της Ουκρανίας από τη Ρωσία, ανέπτυξε παραπέρα τα εθνικιστικά αντανακλαστικά των Ουκρανών. Σε συνθήκες κηδεμονίας, η έξαρση του εθνικισμού είναι ιστορικά δεδομένη. Ωστόσο, από την “πορτοκαλί επανάσταση” του 2004, ως το κίνημα της ευρωπαιότητας του 2013 υπάρχει ένα συνδετικό νήμα. Κι αυτό-πέρα από τα ακραία στοιχεία-είναι το αίτημα της ανεξαρτησίας και του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της ουκρανικής κοινωνίας.

Σε αντίποινα, η Ρωσία, εξαπέλυσε έναν ακήρυχτο πόλεμο, πρώτα καταλαμβάνοντας και στη συνέχεια προσαρτώντας την Κριμαία, στην οποία υπήρχε ήδη ειδικό καθεστώς αυτονομίας από την Ουκρανία. Το δημοψήφισμα που ακολούθησε, για την απόσχιση της Κριμαίας από την Ουκρανία και ενσωμάτωσης της στη Ρωσία, σε έναν πληθυσμό με δεδομένη τη ρώσικη πλειοψηφία, χρησιμοποιήθηκε προσχηματικά, ως το νομιμοποιητικό στοιχείο της προσάρτησης.

Στην Ανατολική Ουκρανία το Κρεμλίνο επέκτεινε την επέμβαση του, με στόχο αυτή τη φορά όχι την άμεση απόσχιση, αλλά την απειλή της. Οι φιλορώσοι αυτονομιστές εδραιώθηκαν, με τη βοήθεια του ρώσικου στρατού, οπότε ο Πούτιν μπορεί να προκαλεί, όποτε το θέλει, θερμά επεισόδια εκβιάζοντας, με την απειλή της απόσχισης, την Ουκρανική κυβέρνηση. Ωστε μαζί με το “ενεργειακό όπλο” που διαθέτει η Ρωσία να συνεχίσει να κρατά την Ουκρανία στη σφαίρα επιρροής της.

Η Ρωσία, 25 χρόνια μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, αντιμετωπίζει την Ουκρανία εν πολλοίς ως επαρχία της, αψηφώντας τα θεμέλια της μετασοβιετικής ειρηνικής τάξης στην Ευρώπη. Κατέλυσε την αρχή του απαραβίαστου των συνόρων, της μη επέμβασης στα εσωτερικά άλλου κράτους και της μη προσάρτησης. Λειτουργεί με τους γεωπολιτικούς όρους του παρελθόντος: της διαμόρφωσης και επέκτασης ζωνών επιρροής, μέσω της πολιτικο-στρατιωτικής ισχύος της. Η αντίδραση της δύσης ήταν αναπόφευκτη. Η επιβολή κυρώσεων ήταν το λιγότερο που μπορούσε να κάνει.

Η εμπόλεμη κατάσταση στην ανατολική Ουκρανία, παρά τις ενδιάμεσες ειρηνευτικές εκχειρίσεις, από ότι φαίνεται θα τραβήξει σε μάκρος. Και αυτό συνεπάγεται μεγάλα κόστη για την Ουκρανία και μια διαρκή ένταση στις σχέσεις Ε.Ε.-Ρωσίας που δεν συμφέρει καθόλου στους Ρώσους ολιγάρχες (οι οποίοι έχουν ήδη αρχίσει να αμφισβητούν την πολιτική Πούτιν). Εν τω μεταξύ το ρούβλι ακολουθεί μια δική του πορεία αποδυνάμωσης προσθέτοντας πλήθος από προβλήματα στην Ρώσικη οικονομία η οποία ολοένα περισσότερο εξαρτάται από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο τα οποία είναι υποχρεωμένη να πουλήσει στην Ευρώπη παρόλη την κρίση που περνάν οι σχέσεις τους. Ο Πούτιν στην ουσία εκτός από κάποιον περιορισμό στις εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών δεν έχει άλλον τρόπο να πιέσει την Δύση. Δεν μπορεί να κάνει εμπάρκο στο πετρέλαιο και στο φυσικό αέριο γιατί τότε θα κινδύνευε με οικονομική κατάρρευση.

Από την κρίση της Ουκρανίας είναι δύσκολο να βγεί η Ρωσία κερδισμένη. Τα 4,5 δίσ που απέσπασε τελευταία εκβιαστικά από την Ε.Ε. για προηγούμενα ενεργειακά χρέη της Ουκρανίας δεν συνιστούν παρά προσωρινά οφέλη που είναι πολύ λίγα για να ισοσκελίσουν τις ζημίες από το εμπάργκο της δύσης. Οι πολιτικές άλλωστε των ζωνών επιρροής οριστικά στις μέρες μας έχουν πεθάνει. Οι αλληλοεξαρτήσεις είναι τόσο μεγάλες που δεν αφήνουν καθόλου χώρο για βίαιες κατοχές χωρών και εθνικές περιχαρακώσεις ενώ συμβαίνει στο πεδίο της οικονομίας να λύνονται πολύ περισσότερα ζητήματα από όσα στο πεδίο των μαχών. Ήδη η κατάρρευση των τιμών του αργού πετρελαίου προοιωνίζει παραπέρα αποδυνάμωση της Ρώσικης οικονομίας και ξυπνά, όπως είναι επόμενο, εφιάλτες προσφυγής και πάλι στο ΔΝΤ.

Στην Ελλάδα το κλίμα είναι φιλο-ρωσικό. Η Ελληνική κοινωνία γενικά ανατολικοφέρνει. Ο αντι-δυτισμός της είναι ισχυρότερος από τις αρχές της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας. Αρχές που αποτελούν σήμερα βασικό κεκτημένο στην Ευρώπη και που εμάς ειδικά μας αφορούν. Αλλά δεν είναι η πρώτη φορά που θα είμαστε απέναντι στην Ευρώπη και τις πολιτικές της. Και δυστυχώς φθάσαμε σε σημείο να βάζουμε στην ίδια μοίρα τις

εξαγωγές φρούτων και λαχανικών με τον σεβασμό των συνόρων και της ακεραιότητας μιας χώρας. Ευτυχώς η έκβαση των πραγμάτων δεν εξαρτάται από εμάς.

8-10-2014
Θανάσης Τρυψάνης

Βιβλιοπαρουσίαση: Χρήστος Ροζάκης – Η αποκλειστική οικονομική ζώνη και το διεθνές δίκαιο

Το νέο βιβλίο, του Χρήστου Ροζάκη, “Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη και το Διεθνές Δίκαιο”, διαπραγματεύεται το ζήτημα της ΑΟΖ. Ζήτημα το οποίο απασχολεί έντονα το δημόσιο διάλογο στη χώρα, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, όπου και αναπτύσσονται διάφορες θεωρίες εύκολης και ανώδυνης αντιμετώπισης του ζητήματος.

Τυπική περίπτωση η θεωρία της μονομερούς ανακήρυξης της ΑΟΖ, η οποία ως μαγικό κλειδί, ξεπερνά όλα τα προβλήματα οριοθέτησης θαλασσιών ζωνών με την Τουρκία και ανοίγει διάπλατα το δρόμο για την ελεύθερη εκμετάλλευση των “πλούσιων” κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Επικίνδυνες ρητορείες, που στηρίζονται στη διαδεδομένη αντίληψη ότι η Ελλάδα έχει πάντα δίκιο, κι ότι πάντα λείπει η πολιτική βούληση για την πραγμάτωση των εθνικών μας στόχων.

Στον αντίποδα αυτών, το βιβλίο του Χ. Ροζάκη, συμβάλει ουσιαστικά στο δημόσιο διάλογο, καθώς αναλύει επιστημονικά τα ισχύοντα περί την ΑΟΖ, θεσμό που έχει εισαχθεί σχετικά πρόσφατα στο διεθνές δίκαιο της θάλασσας. Παράλληλα προσδιορίζει τα θετικά αλλά και τα αρνητικά σημεία, για την Ελλάδα, που προκύπτουν από τις διατάξεις της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας (UNCLOS) του 1982, ως στοιχεία απαραίτητα στη χάραξη μιας ρεαλιστικής πολιτικής. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι μπορεί να μην υπάρχει ακόμη, μια οικουμενική νομοθετική εξουσία, όμως στις σημερινές συνθήκες διεθνών σχέσεων, σχεδόν το σύνολο των πολιτικών που ασκούνται και μπορεί να ασκηθούν, ρυθμίζεται από κανόνες δικαίου. Τα κενά είναι ελάχιστα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ακραίων παραβιάσεων, μπορεί να δημιουργείται η εντύπωση ότι το σύστημα δεν λειτουργεί. Η παραβατικότητα όμως ρητά καταγράφεται ως εξαίρεση. Επόμενα πρέπει να μιλάμε πάντα για εθνική εξωτερική πολιτική, που θα πρέπει να κινείται αυστηρά στα πλαίσια των διεθνών δικαιοκρινών δεδομένων. Τα οποία όμως πρέπει να γνωρίζουμε.

Ο Χ. Ροζάκης αναλύει διεξοδικά το ισχύον διεθνές πλαίσιο, στο τρίτο κεφάλαιο του βιβλίου του.

Η κατανόηση της σχέσης, εξωτερικής πολιτικής με το διεθνές δίκαιο, στη σημερινή εποχή της οικουμενικότητας, οδηγεί σε κάποιους αρχικούς διαχωρισμούς, με απλοϊκές και λαθεμένες θεωρήσεις.

Για παράδειγμα έχουν εκφραστεί θέσεις και απόψεις κατά καιρούς, και από τις δύο πλευρές του Αιγαίου, οι οποίες εδράζονται είτε σε σκοπιμότητες είτε σε άγνοια του διεθνούς δικαίου και της διεθνούς πραγματικότητας. Υπάρχει η άποψη π.χ.

η οποία θέλει να παρακάμπτεται το διεθνές δίκαιο, θεωρώντας ότι οι διαφορές ανάμεσα στις δύο χώρες είναι τελικά πολιτικές, και με πολιτικά μέσα πρέπει να επιλύονται (χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το ισχύον διεθνές δικαιοκράτος).

Επίσης άλλες απόψεις υποτιμούν το διεθνές δίκαιο, θεωρώντας ότι το διεθνές έννομο σύστημα, νοθεύεται από εξωδικαστικούς παράγοντες (όπως τα γεωστρατηγικά συμφέροντα των μεγάλων δυνάμεων). Κατά συνέπεια το δίκαιο, μπορεί να ερμηνεύεται "κατά το δοκούν". Και άρα και για αυτό το λόγο, δεν πρέπει να λαμβάνεται αυστηρά υπόψη.

Στο πρώτο μέρος του βιβλίου, ο Χ. Ροζάκης, επισημαίνει ότι το ισχύον Δίκαιο της θάλασσας παρέχει ισότητα δικαιωμάτων σε όλα τα τμήματα ενός κράτους, είτε αυτά είναι ηπειρωτικά είτε νησιωτικά. Η Ελλάδα όμως, ως παράκτιο κράτος, δεν μπορεί ανεμπόδιστα να αποκτήσει πλήρη εκτατικά δικαιώματα στις θαλάσσιες ζώνες της. Ιδιαίτερα στην ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα προς ανατολάς. Γιατί οι αποστάσεις που χωρίζουν τις ακτές της από τις ακτές των αντικείμενων ακτών, δεν ξεπερνούν σε κανένα σημείο τα 400 ν.μ., δηλ. το απαιτούμενο διπλάσιο του ανώτατου ορίου δικαιώματος (200 ν.μ.), που προβλέπεται από το δίκαιο της θάλασσας.

Στις περιπτώσεις μόνο που δεν υπάρχει γεωγραφική στενότητα, ένα κράτος, μπορεί να εξαντλήσει το δικαίωμα καθορισμού των θαλασσίων ζωνών στο maximum των 200 ν.μ., χωρίς διαπραγμάτευση των ορίων τους με άλλα κράτη.

Κατά συνέπεια η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, να οριοθετήσει τις ζώνες αυτές, είτε υφαλοκρηπίδα, είτε ΑΟΖ, σε συμφωνία με τις χώρες που έχουν αντίστοιχα δικαιώματα.

Η σύναψη συμφωνίας προϋποθέτει βέβαια διαπραγματεύσεις, με την προοπτική να καταλήξουν σε συμφωνία, να είναι δηλαδή ουσιαστικές. Ωστόσο η υποχρέωση διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνίας οριοθέτησης δεν σημαίνει και την υποχρέωση σύναψης συμφωνίας. Κανένας κανόνας του διεθνούς δικαίου δεν επιβάλλει στα κράτη την υποχρέωση να συμφωνήσουν.

Το επόμενο βήμα, στο βαθμό που προκύψουν αγεφύρωτες διαφωνίες

μεταξύ των κρατών και δεν είναι δυνατή μια συμβιβαστική διμερής συμφωνία οριοθέτησης, είναι η παραπομπή της διαφοράς σε διεθνή δικαστική επίλυση (Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης). Και σ' αυτό όμως το στάδιο, απαιτείται συμφωνία παραπομπής μεταξύ των διαδίκων. Η παραπομπή σε διεθνή δικαστική επίλυση, πέραν της αβέβαιας έκβασης, παρουσιάζει διάφορα προβλήματα και απαιτεί τη σύνταξη συνυποσχετικού κυρωμένο από τα κοινοβούλια των ενδιαφερομένων. Δηλαδή απαιτείται και από τις δύο μεριές, μια πολιτική λογική διαπραγμάτευσης, που στις σημερινές συνθήκες είναι ζητούμενη.

Είναι γεγονός ότι ο θεσμός της ΑΟΖ κερδίζει σταθερά έδαφος στις οριοθετικές προτιμήσεις των κρατών σε σχέση με άλλες ζώνες κυριαρχικών δικαιωμάτων (υφαλοκρηπίδα, συνορεύουσα ζώνη, χωρικά ύδατα). Ήδη πάνω από εκατό κράτη έχουν αποκτήσει ΑΟΖ. Κι αυτό γιατί η κήρυξη-οριοθέτηση ΑΟΖ ως σύνθετη ζώνη, με μια κοινή έννομη ενέργεια, εξασφαλίζει οριστική επίλυση όλων των οριοθετικών εκκρεμοτήτων. Οπότε συμβάλλει, εκτός των σχετικών ωφελειών (στη θαλάσσια στήλη και στην επιφάνεια), και στην αποφυγή μελλοντικών κρίσεων.

Ο Χ. Ροζάκης επισημαίνει όμως ότι η υφαλοκρηπίδα καλύπτει απόλυτα τις ελληνικές διεκδικήσεις για τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους του βυθού και του υπεδάφους χωρίς καμία διαφορά με την ΑΟΖ.

Με άλλα λόγια αν οριοθετηθεί η ελληνοτουρκική υφαλοκρηπίδα, τότε η Ελλάδα μπορεί νόμιμα, να διεξάγει όποια έρευνα και εκμετάλλευση του ενεργειακού πλούτου του υπεδάφους (υδρογονάνθρακες – φυσικό αέριο).

Σημειώνει ακόμη ο συγγραφέας, ότι μια συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας (την οποία προκρίνει με την Τουρκία), δεν σημαίνει παραίτηση από μελλοντικές λύσεις συνθετότερου χαρακτήρα, τύπου ΑΟΖ.

Αντίθετα μια μονομερής ενέργεια κήρυξης ΑΟΖ, από την πλευρά της Ελλάδας, δεν συνεπάγεται και οριοθέτηση. Μπορεί η κήρυξη ΑΟΖ να δηλώνει μεν γενικά το δικαίωμα, αλλά δεν οριστικοποιεί την έκταση άσκησης του, καθώς απαιτείται συμφωνία οριοθέτησης, μεταξύ των όμορων χωρών.

Συνέπεια μια τέτοιας μονομερούς ενέργειας, θα ήταν η διατάραξη των σχέσεων με την Τουρκία, καθώς αυτές βρίσκονται στο στάδιο των διερευνητικών επαφών, για τον καθορισμό της υφαλοκρηπίδας από το 2002. Και θα ήταν μια κίνηση χωρίς αντίκρισμα, αφού δεν επιτυγχάνεται ο στόχος της ΑΟΖ.

Η λύση λοιπόν, αν η Ελλάδα επιθυμεί ΑΟΖ, είναι η αναζήτηση συμφωνιών με τα γειτονικά/αντικείμενα κράτη, με τα οποία προς το παρόν δεν έχουμε καταλήξει σε συμφωνία. Πλην της Ιταλίας όπου ισχύει διμερής συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας από το 1977. Και της Αλβανίας όπου οι δύο χώρες συμφώνησαν το 2009 σε μία οριοθέτηση “πολλαπλών χρήσεων” (χωρίς συγκεκριμένη αναφορά στην ΑΟΖ) με οριοθετική μέθοδο τη χρήση της μέσης γραμμής/ίσης απόστασης, η οποία όμως ακυρώθηκε από το συνταγματικό δικαστήριο της γείτονας χώρας.

Μια ιδιαίτερη διαπίστωση του συγγραφέα αφορά την περίπτωση της θαλάσσιας περιοχής του Αιγαίου και του ανατολικότερου τμήματος της Ανατολικής Μεσογείου, εκεί που η Ελλάδα αντλεί θαλάσσια δικαιώματα λόγω του Καστελόριζου και των άλλων παρακείμενων νησιών των Δωδεκανήσων και της Κρήτης.

Ο Χ. Ροζάκης υποστηρίζει ότι τα ελληνικά δικαιώματα δεν περιορίζονται σ’ αυτά που δημιουργεί το Καστελόριζο. Στην ίδια περιοχή η ύπαρξη της Ρόδου, της Καρπάθου, της Κάσου και της Κρήτης, παράλληλα με το Καστελόριζο, δημιουργούν ένα εδαφικό τόξο, που δίνει δικαίωμα τόσο για υφαλοκρηπίδα, όσο και για ΑΟΖ. Όμως, επισημαίνει, ότι η παράλληλη ύπαρξη δικαιωμάτων της Τουρκίας και οι γεωγραφικές ιδιαιτερότητες της περιοχής, μπορεί να προκαλέσουν οριοθετικά προβλήματα.

Το ισχύον διεθνές δίκαιο ειδικά στις περιπτώσεις οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ είναι ηθελημένα γενικόλογο και παραπέμπει στην ανάγκη ενός δίκαιου αποτελέσματος (ευθυδικία), χωρίς ρητή αναφορά σε μεθόδους οριοθέτησης. Μόνο στην περίπτωση οριοθέτησης της αιγιαλίτιδας ζώνης, η μέθοδος της μέσης γραμμής/μέσης απόστασης αποτελεί τον κανόνα. Αυτό σημαίνει, ότι στην περίπτωση παραπομπής των συνοριακών διαφορών με την Τουρκία, σε διεθνή δικαστική επίλυση, δεν υπάρχουν ασφαλείς προβλέψεις για την έκβαση της δικαστικής

απόφασης. Επί πλέον, συνιστά χρονοβόρο και δαπανηρή διαδικασία. Ακόμη αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο παρέμβασης τρίτων χωρών κατά το στάδιο της εκδίκασης, και τέλος, δεν αποκλείει εξ ορισμού διαφωνίες περί την εφαρμογή της απόφασης.

Ανακεφαλαιώνοντας, το βιβλίο του Χ. Ροζάκη, αποτελεί μια ρεαλιστική παρουσίαση των ελληνοτουρκικών διαφορών, υπό το πρίσμα του διεθνούς δικαίου. Απ' αυτή την άποψη βοηθάει στο να επανέλθει η συζήτηση, για τα ελληνοτουρκικά, στη δικαιοϊκή της βάση που αποτέλεσε και τη σταθερή κατεύθυνση, μέχρι τώρα, της εξωτερικής μας πολιτικής. Επόμενα το βιβλίο, έμμεσα πλην σαφώς, διεκδικεί και μια τεκμηριωμένη απόρριψη της πρόσφατης, και πολύ διαδεδομένης, πρότασης, για μονομερή ανακήρυξη της ΑΟΖ. Μια πρόταση που τόσο ανεύθυνα και απερίσκεπτα υιοθέτησε μερίδα του πολιτικού κόσμου.

Θανάσης Τρυψάνης

18-11-2013

Η στροφή (στο θέμα της ΑΟΖ)

Δημοσιεύτηκε στο ΒΗΜΑ στις 06/10/2013

Αλλαγή πλεύσης της κυβέρνησης σε ένα εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα (αν και η προσοχή της ελληνικής κοινής γνώμης είναι τώρα στραμμένη αλλού και δικαίως) σημειώθηκε την περασμένη εβδομάδα με την ανακοίνωση από τον υπουργό Εξωτερικών Ευάγγελο Βενιζέλο ότι βασική προτεραιότητα της ελληνικής προεδρίας της ΕΕ το ερχόμενο εξάμηνο θα είναι ο καθορισμός των θαλασσίων ζωνών και ότι θα ξεκινήσουν διμερείς διαπραγματεύσεις για τη σύναψη των σχετικών συμφωνιών με την Αίγυπτο, τη Λιβύη, την Αλβανία και την Κύπρο. Εγκαταλείπονται έτσι οι αρχικές ηρωικές εθνικοπατριωτικές προθέσεις για μονομερή ανακήρυξη της ΑΟΖ, διότι προφανώς έγιναν αντιληπτοί, έστω και με καθυστέρηση, οι κίνδυνοι που θα προέκυπταν από μια τέτοια απόφαση. Κάλλιο αργά παρά ποτέ λοιπόν, όταν μάλιστα διαπιστώνεται τώρα ότι ο πακτωλός των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, που είχε τόσο διαφημιστεί, αποδεικνύεται κατώτερος των προσδοκιών, δικαιώνοντας εκείνους που από την αρχή είχαν υποστηρίξει ότι με απλές υποθέσεις και χωρίς ολοκληρωμένες επιστημονικές έρευνες δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα.

Όπως ανακοινώθηκε από την εταιρεία που διενεργεί τις έρευνες οι πρώτες γεωτρήσεις έδειξαν ότι τα αποθέματα δεν είναι επαρκή για τη δημιουργία (όπως είχε αρχικά σχεδιασθεί σύμφωνα με τις κυπριακές εκτιμήσεις) ενός τερματικού υγροποίησης του αερίου, διότι τα κοιτάσματα δεν είναι βιώσιμα. Και το ερώτημα που προκύπτει είναι αν με τα δεδομένα αυτά θα καταρρεύσει μια

ολόκληρη στρατηγική, η οποία είχε στηριχθεί στον μύθο των πλούσιων κοιτασμάτων. Η οριστική απάντηση προφανώς θα υπάρξει όταν ολοκληρωθούν οι έρευνες και στα άλλα τρία κοιτάσματα που υπάρχουν στην περιοχή. Τίθεται όμως ένα σοβαρό ζήτημα αξιοπιστίας των κυπριακών εκτιμήσεων, τη στιγμή μάλιστα που έχει υποστηριχθεί η θεωρία ότι τα κοιτάσματα υδρογονανθράκων θα αποτελέσουν τον νέο καταλύτη για την επίλυση του Κυπριακού. Και ως γνωστόν, οι σχετικές διαπραγματεύσεις αναμένεται να αρχίσουν ως το τέλος Οκτωβρίου με το ερώτημα να πλανάται τώρα αν η αβέβαιη κατάληξη των ερευνών για τους υδρογονάνθρακες θα επηρεάσει ή όχι την όλη διαδικασία.

Μένει τώρα να δούμε τι θα απογίνει και με τους δικούς μας υδρογονάνθρακες, για την ανεύρεση των οποίων έχουν ήδη ξεκινήσει οι σχετικές έρευνες και όπου ήδη έχει αναπτυχθεί η γνωστή φιλολογία για την ύπαρξη ενός ανεκτίμητου πλούτου. Υπό το πρίσμα αυτό αποτελεί θετική εξέλιξη η απόφαση της κυβέρνησης να ξεκινήσουν οι διμερείς διαπραγματεύσεις με τις γειτονικές χώρες ώστε να γνωρίζουμε τι ανήκει σε ποιον. Με την ελπίδα βέβαια ότι τη φορά αυτή οι ατεκμηρίωτες, προς το παρόν, εκτιμήσεις δεν θα διαψευσθούν, όπως συνέβη με την Κύπρο. Θετική εξέλιξη θα αποτελούσε επίσης αν επιδεικνυόταν επιτέλους η αναγκαία πολιτική βούληση ώστε να τερματισθούν, έπειτα από 55 (!) γύρους, οι διερευνητικές επαφές με την Τουρκία για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου, καθώς οι σχετικές διαπραγματεύσεις σε τεχνοκρατικό επίπεδο έχουν ολοκληρωθεί και μένει να ανάψει το πράσινο φως από τις δύο κυβερνήσεις. Τη στιγμή μάλιστα που λόγω των μικρών αποστάσεων δεν τίθεται θέμα πρακτικής εφαρμογής της ΑΟΖ στην περιοχή του Αιγαίου.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΤΑΛΗΣ

Εκλογές στο Ιράν: Ιστορική ευκαιρία;

Οι προεδρικές εκλογές στο ΙΡΑΝ (στις 14 Ιουνίου), μόνο υποτονικές και προβλέψιμες δεν προοιωνίζονται. Καθώς το σύνταγμα απαγορεύει τον Αχμεντινετζάντ να διεκδικήσει την προεδρία για τρίτη συνεχή θητεία, έχει ανοίξει ένας μακρύς κατάλογος υποψηφιοτήτων. Περισσότεροι από 600 έχουν θέσει υποψηφιότητα. Μεταξύ αυτών και δύο γυναίκες, αν και ο διεθνής τύπος αναφέρει ότι η συμμετοχή τους ήδη κρίθηκε “αντισυνταγματική”. Τις τελικές αποφάσεις επί των υποψηφιοτήτων, θα λάβει το “Συμβούλιο Επίβλεψης” των Φρουρών του Συντάγματος, το οποίο είναι αρμόδιο να επικυρώνει ή να απορρίπτει κάθε προεδρική υποψηφιότητα. Μέτρο σύγκρισης, οι προηγούμενες εκλογές του 2009, όπου επί συνόλου 450 υποψηφιοτήτων δόθηκε έγκριση μόνο σε τέσσερις (!).

Στις προθέσεις του θρησκευτικού κατεστημένου είναι η εκλογική αναμέτρηση να κινηθεί, κυρίως, μεταξύ των εκλεκτών του, έχοντας απέναντι τους έναν αδύναμο μεταρρυθμιστή υποψήφιο. Πριν εκπνεύσει όμως η προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων, δύο νέες υποψηφιότητες, έρχονται να δημιουργήσουν νέα δεδομένα. Η πρώτη είναι η υποψηφιότητα του 78χρονου Ραφσατζανί (δύο φορές πρόεδρος του Ιράν, από το 1989 ως το 1997 και επί οκτώ χρόνια πρόεδρος της Βουλής). Αν και προέρχεται από τον πυρήνα του ιρανικού κατεστημένου, έχει πάρει δημόσια τις αποστάσεις του απ’ αυτό. Στις εκλογές του 2009 επήλθε η οριστική ρήξη, καθώς τάχθηκε στο πλευρό της μεταρρυθμιστικής αντιπολίτευσης, υιοθετώντας τις αιτιάσεις της, περί εκλογικής νοθείας. Το λεγόμενο “Πράσινο κίνημα”, που κατεστάλη βίαια, με τους ηγέτες του να βρίσκονται μέχρι σήμερα σε κατ’ οίκον περιορισμό και βέβαια να μην επιτρέπεται η συμμετοχή τους στα κοινά. Η υποψηφιότητα του Ραφσατζανί, ο οποίος υφίσταται ακόμη κυρώσεις από το καθεστώς για τη στάση του το 2009, φαίνεται ότι συσπειρώνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών δυνάμεων της χώρας

και κατά συνέπεια θέτει τεράστιο πρόβλημα στο κατεστημένο. Θα τολμήσει το ιερατείο να αποκλείσει την υποψηφιότητα Ραφσατζανί αφού ελέγχει απόλυτα το “Συμβούλιο επίβλεψης” ή θα την αποδεχθεί, φοβούμενο το κύμα των αντιδράσεων; Μένει να το δούμε, καθώς στις 23 Μαΐου θα ανακοινωθούν οι τελικοί υποψήφιοι.

Η δεύτερη υποψηφιότητα είναι του Ραχίμ Μασαεί, στενού συμβούλου και συνεργάτη του απερχόμενου Αχμεντινετζάντ. Η υποψηφιότητα του αποτελεί ευθεία πρόκληση προς τον ανώτατο θρησκευτικό ηγέτη της χώρας αγιατολάχ Αλί Χαμενεί, καθώς ο ίδιος είχε θέσει βέτο στην πρόθεση του Αχμεντινετζάντ να διορίσει τον Ραχίμ Μασαεί, αντιπρόεδρο της κυβέρνησης του. Τώρα θέτει υποψηφιότητα με δημόσια στήριξη του Αχμεντινετζάντ και με κεντρικό σύνθημα “Ζήτω η Άνοιξη”, κάτι που παραπέμπει ευθέως στις αραβικές εξεγέρσεις. Δεν είναι επίσης βέβαιο ότι αυτή η υποψηφιότητα, που εκφράζει μία παρεκκλίνουσα τάση στους κόλπους της ισλαμική ορθοδοξίας, θα γίνει τελικά δεκτή από το “Συμβούλιο επίβλεψης”. Σε κάθε περίπτωση όμως αυτές οι δύο “αιρετικές υποψηφιότητες” αναγκάζουν το κατεστημένο να επανεξετάσει την εκλογική στρατηγική του, στο λίγο χρόνο που απομένει.

Οι διεθνείς περιορισμοί και οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν από τη Δύση στο Ιράν (στο τραπεζικό σύστημα και στις εξαγωγές πετρελαίου), συνεχίζονται. Από 1ης Ιουλίου μάλιστα, αναμένονται αυστηρότερες κυρώσεις. Ωστόσο, οι διεθνείς περιορισμοί δεν είχαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Οι συνομιλίες για τον περιορισμό του πυρηνικού προγράμματος, κινούνται αργά. Ακόμη οι πολιτικές και οι οικονομικές διεθνείς πιέσεις, για φιλελευθεροποίηση του καθεστώτος δεν απέδωσαν. Στις επερχόμενες προεδρικές εκλογές υπάρχουν ελπίδες ότι η αναγκαία φιλελευθεροποίηση και η προσέγγιση με τη δύση, μπορούν να προκύψουν από τις μεταρρυθμιστικές κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της χώρας. Στις εσωτερικές εξελίξεις και όχι στους διεθνείς περιορισμούς παίζεται, σ’ αυτή τη φάση, το μέλλον του Ιράν. Ήρθε η ώρα να περάσει σε μία νέα ιστορική περίοδο, αυτή η πολύπαθη χώρα; Ίδωμεν.

